

แนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะนักศึกษาในระดับชุดวิชา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

รองศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์

บทนำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย เพื่อให้การผลิตบัณฑิตมีคุณภาพตามมาตรฐานในทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา จึงเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา ว่าคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิ และสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ดำเนินการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่พึงประสงค์ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และให้บรรลุตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนด และได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับมหาวิทยาลัย ระดับสาขาวิชา ระดับหลักสูตรตลอดไปจนถึงระดับชุดวิชา

การวัดและประเมินคุณลักษณะนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเป็นบทบาทที่สำคัญที่อาจารย์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนจะต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับหลักสูตร และเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับชุดวิชาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อการผลิตบัณฑิตให้มีมาตรฐานตามคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนระบบทางไกล นักศึกษาต้องศึกษาจากชุดวิชาด้วยตนเอง นักศึกษาอยู่ห่างไกลจากอาจารย์ จะมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์โดยทางไปรษณีย์ทางเว็บไซต์ และการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กำหนด การวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจึงต้องจัดให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยและเหมาะสมกับนักศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากอาจารย์และสถานที่เรียน

การวัดและประเมินคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาระดับชุดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชต้องดำเนินการสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของชุดวิชา และวัตถุประสงค์ของหน่วยและตอน จึงต้องมีการผลิตชุดวิชาเพื่อนำไปสู่การวัดและประเมินผลนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยกำหนดวิธีการวัดและประเมินนักศึกษาระดับชุดวิชาที่เหมาะสมกับลักษณะของชุดวิชาและลักษณะของนักศึกษาในระบบทางไกลตลอดไปจนถึงการกำหนดเครื่องมือที่ใช้ตามวิธีการวัดและประเมินที่กำหนดขึ้น

1. คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษากำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้านคือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสาขาหรือสาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติ จะต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพด้วย โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและหลักสูตร อย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้านดังกล่าว โดยได้มีประกาศ เรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ พ.ศ. 2555 กำหนดให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีคุณลักษณะสำคัญคือ “เป็นคนดี มีความรอบรู้ มุ่งมั่น สื่อสารสัมพันธ์ ก้าวทันเทคโนโลยี” และกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 7 ด้าน ดังนี้

- 1.1 มีคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีความซื่อสัตย์
 - 2) มีความขยันหมั่นเพียร
 - 3) มีความพอเพียงและมีวินัย
 - 4) มีเจตคติที่เหมาะสม
 - 5) มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี
 - 6) มีจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 1.2 มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา
 - 2) มีความรู้รอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
 - 3) มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์

- 1.3 คิดเป็นแก้ปัญหาได้ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีทักษะในการคิดเชิงระบบ
 - 2) มีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
 - 3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 4) ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้
- 1.4 มีความรับผิดชอบ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
 - 2) มีความรับผิดชอบต่อองค์กร
 - 3) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกระดับ
 - 4) มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น
 - 2) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 - 3) เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 1.6 มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีทักษะการสื่อสารที่ดี
 - 2) มีทักษะในการใช้ภาษา
 - 3) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4) มีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์
- 1.7 ทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 1) มีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเอง
 - 2) ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 3) มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชดังกล่าวมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน โดยมหาวิทยาลัยได้เพิ่มคุณลักษณะด้านที่ 7 คือ ทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญของมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนในระบบทางไกลนักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. แนวทางการผลิตชุดวิชาเพื่อการวัดและประเมินผลคุณลักษณะนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนทางไกลโดยมีสื่อการศึกษาคือชุดวิชา
ที่ผลิตขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาด้วยตนเอง มีแนวทางการผลิตชุดวิชาเพื่อตอบสนองการวัดและประเมินผล
นักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของชุดวิชา แต่ละหลักสูตรควรมีการกระจายความรับผิดชอบให้ชุด
วิชาต่างๆ ที่นักศึกษาต้องศึกษาในหลักสูตรเพื่อรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถบรรลุผลการ
เรียนรู้ด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของชุดวิชา โดยพิจารณาถึงความรับผิดชอบหลัก และความ
รับผิดชอบรองในการพัฒนานักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนด

ตัวอย่างเช่น หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตกำหนดให้ชุดวิชาสถิติธุรกิจและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งเป็นชุด
วิชาที่นักศึกษาต้องศึกษาในหลักสูตรรับผิดชอบผลการเรียนรู้ต่อไปนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

รับผิดชอบหลักผลการเรียนรู้ ข้อที่ 1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

2) ด้านความรู้

รับผิดชอบหลักผลการเรียนรู้

ข้อที่ 2.2 มีความรู้และความเข้าใจในสาระสำคัญของศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ ทางการผลิตและการ
ดำเนินงาน

ข้อที่ 2.3 มีความรู้และความเข้าใจในสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหารธุรกิจในด้านการวางแผน
การปฏิบัติการ การควบคุมและการปรับปรุงผลการดำเนินงาน รวมทั้งการปรับปรุงแผนงาน

รับผิดชอบรองผลการเรียนรู้

ข้อที่ 2.1 มีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนด้าน
บริหารธุรกิจ

3) ด้านทักษะทางปัญญา

รับผิดชอบหลักผลการเรียนรู้

ข้อที่ 3.1 คิดเป็นระบบ มีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

ข้อที่ 3.3 สามารถสืบค้น จำแนก และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ซึ่งสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา และตัดสินใจอย่างเหมาะสม

ข้อที่ 3.4 สามารถประยุกต์ความรู้ คิดค้นทางเลือกใหม่ๆ วิเคราะห์ทางเลือกและผลกระทบที่เป็นผลจากทางเลือกอย่างรอบด้าน มีทักษะและความกล้าในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่สอดคล้องกับสถานการณ์ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

รับผิดชอบรองผลการเรียนรู้ ข้อที่ 4.2 มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

รับผิดชอบหลักผลการเรียนรู้ ข้อที่ 5.1 สามารถประยุกต์ใช้หลักคณิตศาสตร์ สถิติ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม

รับผิดชอบรองผลการเรียนรู้ ข้อที่ 5.4 สามารถนำเทคโนโลยีไปเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนในการดำเนินงานและสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของชุดวิชา ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของชุดวิชาให้สอดคล้องกับคำอธิบายชุดวิชา ผลการเรียนรู้ของชุดวิชาตามที่หลักสูตรมอบหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.3 การกำหนดเนื้อหาและผลการเรียนรู้ระดับหน่วย ควรพิจารณาว่าเนื้อหาหน่วยใดสามารถพัฒนานักศึกษาให้เกิดผลการเรียนรู้ในด้านใดได้โดยใช้เนื้อหาของหน่วยนั้นเป็นสื่อในการพัฒนา และการพัฒนาอาจเกิดขึ้นในหลายหน่วยจนสามารถทำให้นักศึกษาสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ของชุดวิชาได้ ควรกระจายความรับผิดชอบของชุดวิชาให้แต่ละหน่วยมีเนื้อหาวิชาและผลการเรียนรู้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ของชุดวิชาตามที่หลักสูตรได้กำหนดให้ชุดวิชารับผิดชอบ เช่น หลักสูตรกำหนดให้ชุดวิชามีความรับผิดชอบหลักในผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรจะต้องมีหน่วยใดหน่วยหนึ่งของชุดวิชามีความรับผิดชอบหลักและมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

2.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วย ในแต่ละหน่วยการเรียนสามารถแบ่งเนื้อหาเป็นตอนหลายตอน ซึ่งควรกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยและตอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่แต่ละหน่วยรับผิดชอบ ซึ่งอาจกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หรือด้านอื่น ไม่ควรกำหนดวัตถุประสงค์ระดับหน่วยและระดับตอนให้เป็นวัตถุประสงค์ด้านความรู้เพียงอย่างเดียว ลักษณะของวัตถุประสงค์ระดับหน่วยและระดับตอนจะเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนและสามารถวัดได้ ซึ่งจะนำไปใช้ในการออกแบบการวัดและประเมินผลของชุดวิชาแต่ละหน่วย

2.5 การออกแบบการวัดและประเมินผลระดับชุดวิชา ต้องออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของชุดวิชาให้สอดคล้องกับลักษณะของชุดวิชา วัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ของชุดวิชา เพื่อให้เห็นภาพว่าชุดวิชา มีการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับคำอธิบายชุดวิชา และผลการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ นอกจากนั้นยังต้องออกแบบการวัดและประเมินผลระดับชุดวิชาให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกลซึ่งนักศึกษาอยู่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัย เช่น ให้นักศึกษาประเมินตนเองและตรวจสอบคำตอบจากเฉลยที่ให้ ให้ส่งแบบสอบถามหรืองานที่ได้รับมอบหมายทางไปรษณีย์หรือทางเว็บไซต์

2.6 การออกแบบการวัดและประเมินผลระดับหน่วย ควรออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของชุดวิชาแต่ละหน่วยให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของแต่ละหน่วย และวัตถุประสงค์ของหน่วย และตอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอนประจำหน่วยและตอน โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแต่ละหน่วยครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่แต่ละหน่วยรับผิดชอบ และคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกล เช่นเดียวกับการออกแบบการวัดและประเมินผลระดับชุดวิชาโดยให้นักศึกษาประเมินตนเองหรือส่งงานทางไปรษณีย์หรือทางเว็บไซต์

3.วิธีการวัดและประเมินผลนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การวัดและประเมินคุณลักษณะนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชควรดำเนินการเป็น 3 ระยะคือ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน และการวัดและประเมินผลหลังเรียน ดังนี้

3.1 การวัดและประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาที่ศึกษาของนักศึกษาก่อนศึกษาชุดวิชา หรือก่อนศึกษาชุดวิชาแต่ละหน่วย โดยการให้นักศึกษาทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนโดยตรวจสอบคำตอบจากแนวตอบ แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนอาจเป็น แบบทดสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย

3.2 การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาค้นคว้า อาจวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยวิธีการต่อไปนี้

3.2.1 การให้นักศึกษาประเมินตนเอง เป็นการกำหนดกิจกรรมให้นักศึกษาทำระหว่างการศึกษาค้นคว้า เช่น ให้นักศึกษาทำกิจกรรมท้ายเรื่องหลังจากศึกษาเนื้อหาแต่ละเรื่องจบแล้วและตรวจสอบคำตอบด้วยตนเองจากแนวตอบของแต่ละเรื่อง การสังเกตและประเมินตนเองเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการศึกษาเอกสารการสอนตามขั้นตอนที่กำหนด การประเมินตนเองจากการทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหลังจากการศึกษาเอกสารการสอนแต่ละหน่วยโดยตรวจสอบคำตอบจากเฉลยคำตอบ การประเมินตนเองจากการทำกิจกรรมในสื่อเสริมซีดีประจำชุดวิชาโดยตรวจสอบจากแนวตอบ

3.2.2 การมอบหมายงานให้นักศึกษาทำระหว่างการศึกษาชุดวิชา เป็นการมอบหมายให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาชุดวิชาทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาของชุดวิชาที่ศึกษา โดยอาจมอบหมายงานรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เช่น การจัดสัมมนา การอภิปราย การฝึกงาน การศึกษาค้นคว้าข้อมูล การทำรายงานหรือทำกิจกรรมประจำชุดวิชา โดยนักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายแล้วนำเสนอผลงานตามวิธีการและข้อกำหนด ซึ่งนักศึกษาอาจนำเสนอผลงานในรูปเอกสารหรืออาจนำเสนอด้วยวาจา หรือสื่อต่างๆ งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำระหว่างการศึกษาชุดวิชาอาจกำหนดเป็นกิจกรรมประจำชุดวิชา มีการให้คะแนน และนำคะแนนไปรวมกับคะแนนสอบปลายภาคการศึกษาเพื่อตัดสินผลการสอบ

3.2.3 การให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม เป็นการมอบแบบสอบถามหรือแบบประเมินที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาที่ศึกษาให้นักศึกษาตอบเพื่อประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ให้ตอบแบบประเมินความรับผิดชอบในการศึกษาเอกสารการสอน ให้ตอบแบบประเมินความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน

3.2.4 การประเมินผลโดยอาจารย์ เป็นการประเมินผลโดยอาจารย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในกรณีที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมเข้าเรียน การประเมินผลจากการส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ได้รับ การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การตรงต่อเวลา ความมีมนุษยสัมพันธ์ การประเมินผลส่วนนี้อาจกำหนดเป็นคะแนนแล้วนำคะแนนไปรวมกับคะแนนปลายภาคเพื่อตัดสินผลการสอบหรืออาจเป็นการประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาโดยไม่นำไปตัดสินผลการสอบก็ได้

3.2.5 การประเมินผลโดยผู้อื่น เป็นการประเมินผลโดยเพื่อนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชุดวิชา เช่น ให้เพื่อนที่ทำงานกลุ่มเดียวกันประเมินพฤติกรรมขณะทำงานกลุ่มของนักศึกษา ให้สมาชิกในครอบครัวตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

3.3 การวัดและประเมินผลหลังเรียน เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ปลายภาคการศึกษาทุกชุดวิชา หลังจากศึกษาชุดวิชาครบทุกหน่วยแล้ว โดยการทดสอบด้วยแบบทดสอบปรนัยและ/หรืออัตนัย การทดสอบปลายภาคควรใช้สำหรับวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ แต่ในส่วนของผลการเรียนรู้ด้านอื่นที่สามารถวัดผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบได้ ก็ควรบูรณาการไปกับแบบทดสอบด้วย เช่น การวัดผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข หรือการวัดความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการสื่อสาร ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรออกเป็นข้อสอบให้นักศึกษาสอบปลายภาคการศึกษาไปพร้อมกับการวัดผลการเรียนรู้ด้านความรู้ นอกจากนั้นชุดวิชาบางชุดวิชาอาจใช้การวัดและประเมินผลหลังเรียนผสมผสานทั้งแบบการใช้แบบทดสอบกับไม่ใช้แบบทดสอบ เช่น ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาต่างๆ สามารถทำการทดสอบปลายภาคด้วยแบบทดสอบ และประเมินจากการปฏิบัติเมื่อนักศึกษาใกล้สำเร็จการศึกษา หรือเหลือ 3 ชุดวิชาสุดท้าย แล้วนำผลการประเมินทั้งสองส่วนมาใช้พิจารณาร่วมกัน

การวัดและประเมินคุณลักษณะนักศึกษาในระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทั้ง 3 ระยะข้างต้น ควรพิจารณากำหนดวิธีการให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาวิชา ผลการเรียนรู้ที่ชุดวิชารับผิดชอบ และวัตถุประสงค์ของชุดวิชา หน่วย และตอน

4. เครื่องมือวัดและประเมินผลนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เครื่องมือวัดผลและประเมินผลนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามีหลายประเภท เครื่องมือแต่ละประเภทจะมีคุณลักษณะเฉพาะแตกต่างกันและมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาแตกต่างกัน จึงควรพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลนักศึกษาให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผลที่กำหนด เครื่องมือวัดและประเมินผลนักศึกษาระดับชุดวิชาที่สำคัญได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบวัดภาคปฏิบัติ และแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลนักศึกษาทั้งการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน แบบทดสอบที่มหาวิทยาลัยใช้วัดและประเมินผลนักศึกษาที่สำคัญได้แก่ แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน แบบประเมินผลตนเองหลังเรียน ข้อคำถามจากกิจกรรมท้ายเรื่อง รวมถึงแบบทดสอบปลายภาคการศึกษา

4.2 แบบสังเกต เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต แบบสังเกตจะเป็นสิ่งที่บอกให้ผู้สังเกตได้ทราบว่าต้องสังเกตอะไรบ้าง ในสถานการณ์ใด และนอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือสำหรับผู้สังเกตใช้บันทึกผลที่ได้จากการสังเกตด้วย แบบสังเกตที่มหาวิทยาลัยใช้วัดและประเมินผลนักศึกษาระดับชุดวิชาส่วนใหญ่จะเป็นแบบสังเกตที่อาจารย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายใช้สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาขณะทำกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น การสังเกตพฤติกรรมเข้าเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ภาวะผู้นำ

4.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์จะมีผู้สัมภาษณ์เป็นคนถามคำถามตามที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์ เช่น แบบสัมภาษณ์ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

4.4 แบบวัดภาคปฏิบัติ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดการปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้มอบหมายให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาชุดวิชาทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาของชุดวิชาที่ศึกษา โดยอาจมอบหมายงานรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดทำโครงการ การผลิตสื่อต่างๆ การอภิปราย การฝึกงาน การทำกิจกรรม e-learning การทำกิจกรรมที่มอบหมายให้นักศึกษาทำในการอบรมประสบการณ์วิชาชีพ การวัดภาคปฏิบัติจะต้องวัดใน 2 ส่วนคือ วัดกระบวนการปฏิบัติงาน (process) และวัดผลของการปฏิบัติงาน (product)

4.5 แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามหรือรายการคำถามเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลตามที่ต้องการ แบบสอบถามจึงเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นเอกสาร ซึ่งประกอบด้วยข้อความและคำถามต่างๆ พร้อมคำแนะนำในการตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามจะอ่านคำถามด้วยตนเองแล้วตอบคำถามโดยการเขียนคำตอบหรือเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ แบบสอบถามที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชุดวิชาส่วนใหญ่จะเป็นแบบสอบถามหรือแบบประเมินที่ให้นักศึกษา อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องตอบเพื่อประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น แบบสอบถามเจตคติของนักศึกษาต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แบบประเมินความรับผิดชอบในการศึกษาเอกสารการสอน แบบประเมินความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว

การวัดและประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาระดับชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจะได้ผลการวัดและประเมินถูกต้องตรงกับความเป็นจริงขึ้นอยู่กับกรออกแบบการเรียนการสอนและการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการ ผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัด ตลอดไปจนถึงวัตถุประสงค์ของชุดวิชา วัตถุประสงค์ของหน่วยและตอน และมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับลักษณะของชุดวิชา

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). *คู่มือการออกแบบการเรียนการสอนสำหรับผลิตชุดวิชาในระบบการศึกษาทางไกลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. เอกสารแนบท้ายประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การออกแบบการเรียนการสอนสำหรับผลิตชุดวิชาในระบบการศึกษาทางไกลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2556. เอกสารอัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). *ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2555*. ออนไลน์สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://eservice.stou.ac.th>
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). *ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การออกแบบการเรียนการสอนสำหรับผลิตชุดวิชาในระบบการศึกษาทางไกลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2556*. ออนไลน์สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://eservice.stou.ac.th>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2557). ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการ และการนำผลการวัดคุณลักษณะบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไปใช้ พ.ศ. 2557. ออนไลน์สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://eservice.stou.ac.th>.

สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2559). คู่มือการวัดและประเมินผลในระบบการศึกษทางไกลสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศูนย์วิชาการประเมินผล สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2556). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้ความรู้ด้านการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF). เอกสารอัดสำเนา.

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2557). แผนการออกแบบการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ชุดวิชา 32206 สถิติธุรกิจและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ. เอกสารอัดสำเนา.